

Nedsatt smärtkänslighet vid posttraumatiskt stressyndrom

Under de senaste decennierna har det blivit allt tydligare att posttraumatiskt stressyndrom (PTSD) är ett psykiskt sjukdomstillstånd med klara neurofysiologiska eller strukturella förändringar i hjärnans basala strukturer. PET- och MR-tekniker har kommit till allt större användning, såväl vid grundläggande studier av cerebrala förändringar vid PTSD som vid studiet av farmakologiska och psykologiska behandlingsinsatser, t ex vid EMDR (eye movement desensitization and reprocessing)-behandling.

I en nyligen publicerad studie från Nederländerna har man med funktionell MRI-teknik undersökt skillnaden i smärtperception hos patienter med och matchade kontroller utan PTSD.

Man rekryterade tolv manliga veteraner med PTSD från de nederländska FN-trupperna som hade tjänstgjort i Libanon, Kambodja och Bosnien och jämförde deras hjärnaktivitet med matchade kontroller – också nederländska FN-veteraner. Försökspersonernas smärtstimulering genomfördes med värmestimulering (40–48°C) vid 20 tillfällen.

Patienterna med PTSD skattade stimuleringen som mindre smärtsam än vad kontrollerna gjorde. Vid en bestämd temperatur uppvisade patienterna med PTSD ökad aktivering i vänster hippocampus-område och minskad aktivering bilateralt i prefrontala kortex och höger amygdala.

Författarna sammanfattar sina fynd: Patienter med PTSD synes ha nedsatt

smärtkänslighet. Det påvisade neuronala aktivitetsmönstret förmodas således ha ett samband med en förändrad bearbetning av smärtupplevelsen hos patienter med PTSD.

Undersökningen är väl genomförd och presenterad med ett tydligt tabellmaterial och goda illustrationer i fyrfärg samt med utgångspunkt från relevant vetenskaplig litteratur. Resultaten verifierar också ett klart samband mellan PTSD och smärtkänslighet.

Tom Lundin

adjungerad professor, Kunskapscentrum för katastrofpsykiatri, Uppsala universitet

Geuze E, et al. Altered pain processing in veterans with posttraumatic stress disorder. Arch Gen Psychiatry. 2007;64:76-85.

Att PTSD är ett psykiskt sjukdomstillstånd med neurofysiologiska eller strukturella förändringar i hjärnans basala strukturer bekräftas av denna studie på FN-soldater som tjänstgjort i bl a Bosnien. Foto: Scanpix

Kvinnliga missbrukare fick bättre hälsa i fängelse

Kvinnliga missbrukare som dömts till fängelsestraff förbättrade sin hälsa under tiden i fängelset. Rönen kommer från en studie i Storbritannien, som refereras i BMJ.

Studien har genomförts av forskare från universitetet i Oxford och omfattar drygt 300 kvinnor som dömts till fängelsestraff av olika anledningar och som använt illegala droger i minst sex månader före fängelsetiden.

Kvinnornas hälsotillstånd var vid tiden för fängelsevistelsens början överlag bedrövt, enligt författarna. Regelbundna måltider, tak över huvudet och skydd mot våld bidrog till att de kvinnliga internernas hälsotillstånd förbättrades markant under perioden i fängelse. Andelen rökare minskade visserligen inte, men de kvinnor som rökte skar överlag ned på sin konsumtion av tobak. Därtill missbrukades mindre alkohol och narkotika än under perioden före straffet.

Vid en uppföljning tre månader efter att straffet påbörjats behandlades fler kvinnor för depression och hypertoni än innan straffet påbörjades, något som författarna tolkar som underbehandling av de kvinnliga internerna och att ett »otillfredsställt vårdbehov« förelegat.

Anders Hansen

läkare, frilansjournalist
anders.hansen@sciencecap.se

BMJ. 2007;334:86.

Manlig omskärelse skyddar mot HIV

Manlig omskärelse har visat sig vara ett sätt att skydda mot överföring av HIV. Ett flertal studier har presenteras under senare tid. Så sent som i december 2006 avbröt amerikanska National Institutes of Health två studier kring manlig omskärelse som skydd mot HIV i Kenya respektive Uganda, totalt omfattande närmare 8 000 patienter. Anledningen var att preliminära data var så starka att det inte var försvarbart att en grupp män inte skulle få genomgå ingreppet.

Studierna är en uppföljning av en sydamerikansk studie med likaledes goda resultat. Men trots den starka medicinska evidensen för att omskärelse skyddar mot överföring av HIV, därtill även mot urinvägsinfektion och eventuellt mot

överföring av herpes simplex, används ingreppet inte i tillräckligt stor utsträckning i HIV-drabbade delar av världen, skriver Lancet.

Omskärelse kan ha en dramatiskt livräddande effekt på populationsbasis i HIV-drabbade områden, men det finns många hinder som måste övervinnas innan ingreppet kan skalas upp på global basis, menar Lancet, som listar 13 huvudsakliga problemområden. Till dessa hör att drabbade länders regeringar, såväl som hjälporganisationer i västvärlden, måste inse effekterna av ingreppet. Därtill finns stora kulturella aspekter att ta hänsyn till.

Tidskriften jämför med spridandet av antivirala medel mot HIV. Trots den me-

dicinska evidensen för effekten av dessa dröjde det till dess att lobbygrupper, inflytelserika opinionsbildare och hjälporganisationer satsade på att få ned priset på preparaten innan spridandet av dem i stor skala i fattigare länder blev verklighet. Att kunna skala upp användningen av manlig omskärelse i HIV-drabbade områden kommer att kräva liknande ansträngningar. Att den medicinska evidensen är stark leder inte till att ingreppet får den spridning det bör få per automatik, understryker Lancet.

Anders Hansen

läkare, frilansjournalist

Lancet. 2007;369:708-13.